

Vaše pravice iz socialne varnosti v Sloveniji

Evropska komisija

Generalni direktorat za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje
Direktorat C — Socialne zadeve
Enota C. 2 — Posodobitev sistemov socialne zaščite

Kontakt: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=2&langId=sl&acronym=contact>

*Evropska komisija
B-1049 Bruselj*

Vaše pravice iz socialne varnosti v Sloveniji

***Europe Direct je služba za pomoč pri iskanju odgovorov
na vprašanja v zvezi z Evropsko unijo.***

Brezplačna telefonska številka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informacije so brezplačne, kakor tudi večina klicev (nekateri operaterji, telefonske govornice ali hoteli lahko klic zaračunajo).

PRAVNO OBVESTILO

Ta dokument je bil pripravljen za Evropsko komisijo, vendar odraža zgolj stališča avtorjev, zato Komisija ne prevzema odgovornosti za morebitno uporabo informacij iz dokumenta.

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu. Dostop je mogoč na strežniku Europa (<http://europa.eu>).

Nekoč v življenju boste morda potrebovali enega od prejemkov socialne varnosti. Če živite v državi, v kateri ste bili rojeni, in izpolnujete pogoje, boste upravičeni do prejemanja podpore. Do teh prejemkov pa imate pravico tudi, če ste državljan(-ka) katere koli države EU in se preselite v drugi del EU. Informacije v nadaljevanju opisujejo, kdaj ste upravičeni do prejemkov, do česa ste upravičeni in kako postopati pri uveljavljanju.

Kazalo

DRUŽINA	6
Otroški dodatek	7
Drugi družinski prejemki	8
Starševsko varstvo	11
ZDRAVJE	14
Družinski pomočnik	15
Nadomestilo plače za čas bolezni	16
Zdravstveno varstvo	18
Dolgotrajna oskrba, pomoč na domu, institucionalno varstvo	19
NEZMOŽNOST	23
Poškodbe pri delu in poklicne bolezni	24
Pravice iz invalidskega zavarovanja	25
POKOJNINA IN PREŽIVELI DRUŽINSKI ČLAN	28
Vdovska in družinska pokojnina	29
Pokojnine	30
SOCIALNA POMOČ	34
Minimalna sredstva	35
BREZPOSELNOST	37
Brezposelnost	38
PREDHODNA VKLJUČENOST V ZAVAROVANJE TUJINI SE UPOŠTEVA	40
Predhodna vključenost v zavarovanje tujini se lahko upošteva	41
OBIČAJNO PREBIVALIŠČE	43
Običajno prebivališče	44

Družina

Otroški dodatek

To poglavje zajema **otroški dodatek**.

Kdo je upravičen?

Do otroškega dodatka je upravičen eden izmed staršev oziroma skrbnik otroka. Otrok mora biti mlajši od 18 let ter imeti (stalno ali začasno) prebivališče v Sloveniji. Dohodek na člana družine ne sme presegati 1.019,86 EUR (januar 2019).

Otroški dodatek ne pripada za otroka, ki:

- je v delovnem razmerju ali opravlja kmetijsko ali samostojno dejavnost ali je družbenik v gospodarski družbi;
- je zaradi zdravljenja, vzgoje, šolanja ali usposabljanja v zavodu, v katerem ima celodnevno brezplačno oskrbo v trajanju več kot 30 dni;
- je oddan v rejništvo;
- ima pravico do otroškega dodatka na podlagi mednarodne pogodbe;
- ne živi z obema staršema in nad njim izvršuje roditeljsko pravico v celoti samo eden od staršev, če preživnina ni dogovorjena pri centru za socialno delo ali določena s sodbo sodišča, razen v primerih, ko očetovstvo ni urejeno.

Kdaj sem upravičen?

Do otroškega dodatka je starš upravičen od rojstva otroka do prvega dne naslednjega meseca, ko niso več izpolnjeni pogoji.

Starš lahko pravico do otroškega dodatka uveljavlja v 30 dneh po rojstvu otroka, s čimer se prizna z mesecem otrokovega rojstva. V primeru poznejšega uveljavljanja pravice se slednja prizna s prvim dnevom naslednjega meseca po vložitvi zahtevka.

Pravica do otroškega dodatka velja največ eno leto. Po enem letu center za socialno delo izda novo odločbo.

Obseg pravic in način uveljavljanja

Višina otroškega dodatka se določi glede na povprečni neto mesečni dohodek na posameznega člana gospodinjstva, pri čemer se upoštevajo vsi dohodki in prejemki (razen prejemkov za kritje posebnih potreb). Pri tem se upoštevata še premoženje gospodinjstva in število otrok. Kaj se (ne) upošteva pri določitvi višine otroškega dodatka, je navedeno na [spletni strani MDDSZ](#)

Razporeditvena shema uvrstitve v dohodkovni razred se nahaja na [spletni strani MDDSZ](#).

Izjemna višina otroškega dodatka je določena kot:

- 30 % povečanje v primeru enostarševske družine
- 20 % povečanje v primeru, če predšolski otrok ni vključen v predšolsko vzgojo.

Slovarček

- CSD – [Center za socialno delo](#)
- MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Potrebni obrazci

Enotna vloga za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- [podrobno o otroškem dodatku](#)

- Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev

Publikacije in spletne strani Komisije:

- družinski prejemki: vaše pravice kot državljan EU v tujini

Kako uveljavljam pravice?

Pravica do otroškega dodatka se uveljavlja pri centru za socialno delo, kjer ima otrok stalno prebivališče oziroma kjer večino časa dejansko prebiva.

Drugi družinski prejemki

To poglavje zajema druge družinske prejemke:

- **starševski dodatek;**
- **pomoč ob rojstvu otroka;**
- **dodatek za veliko družino;**
- **dodatek za nego otroka** in
- **delno plačilo za izgubljeni dohodek.**

Kdo je upravičen?

Družinski prejemki so namenjeni staršem oziroma skrbnikom kot enkratni ali mesečni prejemek ob rojstvu otroka, in za nego otroka.

Med družinske prejemke spadajo:

- [starševski dodatek](#): mesečni prejemek za starše, ki ob rojstvu otroka niso upravičeni do starševskega nadomestila;
- [pomoč ob rojstvu otroka](#): enkratni prejemek za nakup oblačil in drugih potrebščin, ki ga prejme eden izmed staršev;
- otroški dodatek;
- [dodatek za veliko družino](#): enkratni letni prejemek za družine s tremi ali več otroci;
- [dodatek za nego otroka](#): mesečni prejemek za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo;
- [delno plačilo za izgubljeni dohodek](#): mesečni prejemek za starše ali skrbnika/rejnika, ki skrbi za otroka s težjo motnjo v duševnem razvoju ali resno telesno prizadetost.
- Pomoč pri nakupu vinjet: velike družine s štirimi ali več otroki, ki imajo v lasti ali uporabljajo vozilo, uvrščeno v cestninski razred B (velika osebna vozila), so upravičene do letnega dodatka za nakup avtocestne vinjete v vrednosti 110 EUR (enako razliki med ceno vinjete za cestninski razred A (110 EUR) in cestninski razred B (220 EUR)).

Kdaj sem upravičen?

Starševski dodatek je pravica, ki traja 365 dni od rojstva otroka ali več v primeru rojstva dvojčkov, trojčkov ali nedonošenčka. Otrok in mati morata imeti stalno prebivališče v Sloveniji in dejansko prebivati v Sloveniji.

Prvih 77 dni po rojstvu je do prejemka praviloma upravičena mati (izjemoma oče, v primeru odsotne matere). Po 77. dnevu od rojstva otroka lahko dodatek prejema eden od staršev na podlagi predhodnega dogovora. To pravico lahko namesto staršev uveljavlja tudi dejanski skrbnik otroka.

Do starševskega dodatka niso upravičene osebe, ki prejemajo nadomestilo plače, delno plačilo za izgubljen dohodek ali plačilo prispevkov za socialno varnost v primeru štirih ali več otrok ali osebe, katerih partner prejema nadomestilo za nego in varstvo otroka, plačilo prispevkov za socialno varnost zaradi pravice do dela s krajšim delovnim časom od polnega zaradi starševstva, plačilo prispevkov za socialno varnost v primeru štirih ali več otrok ali delno plačilo za izgubljeni dohodek za istega otroka.

Upravičenci do starševskega dodatka so prijavljeni v pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Vlogo za denarni prejemek je treba oddati najmanj 30 dni pred oziroma 30 dni po rojstvu otroka, pri čemer se pravica prizna od rojstva otroka.

Pomoč ob rojstvu otroka je enkratni denarni prejemek, ki je namenjen nakupu potrebščin za novorojenca. Pravico uveljavlja eden izmed staršev s stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki dejansko prebiva v Sloveniji, pri čemer povprečni mesečni dohodek na družinskega člana ne sme preseči 64 % povprečne mesečne plače v Sloveniji oziroma 648,47 EUR (januar 2017).

Vlogo za denarni prejemek je treba oddati najmanj 60 dni pred predvidenim datumom poroda oziroma najkasneje 60 dni po rojstvu otroka (posvojitelj najpozneje 30 dni po dodelitvi otroka družini).

Dodatek za veliko družino je letni prejemek, namenjen družinam s tremi ali več otroci do dopolnjenega 18. leta starosti (oziroma 26. leta, če so jih starši dolžni preživljati).

Dodatek lahko prejme eden izmed staršev, ki ima skupno stalno prebivališče kot otroci in dejansko živi v Sloveniji ter druga oseba (npr. rejnik), kadar trije ali več otrok iz iste družine živijo brez staršev.

Vloga za tekoče leto se vloži v tekočem letu.

Dodatek za nego otroka je pravica, ki jo lahko uveljavlja eden od staršev ali druga oseba za otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, če ima otrok stalno prebivališče v Sloveniji in dejansko živi v Sloveniji. Do dodatka niso upravičeni starši, katerih otrok je v rejništvu ali v zavodu s celodnevno brezplačno oskrbo.

Pravica do dodatka traja za obdobje, ko otrok potrebuje posebno nego in varstvo oziroma do dopolnjenega 18. leta otroka, po 18. letu pa, če so ga starši dolžni preživljati.

Za uveljavitev pravice je potrebno mnenje zdravniške komisije.

Pravica se uveljavlja po rojstvu otroka in se prizna s prvim dnevom naslednjega meseca po vložitvi vloge.

Delno plačilo za izgubljeni dohodek je pravica enega izmed staršev ali druge osebe, ki prekine delovno razmerje (zapusti dosedanjo službo ali se odjavi iz evidence brezposelnih pri ZRSZ) ali začne delati s krajšim delovnim časom zaradi nege in varstva otroka s težko motnjo v duševnem razvoju ali resno telesno prizadetostjo, ali otroka z določenimi boleznimi iz seznama hudih bolezni. Pravico do delnega plačila lahko uveljavlja tudi eden izmed staršev, ki skrbi za dva ali več otrok z zmerno oziroma težjo motnjo v duševnem razvoju ali zmerno oziroma resno telesno prizadetostjo. V tem primeru torej mati ali oče otroka pridobi pravico tudi, če ima dva ali več otrok, četudi nimata oziroma nimajo najtežje motnje v razvoju.

Pogoj za uveljavitev prejemka je, da imata otrok in starš v Sloveniji stalno prebivališče in dejansko živita v Sloveniji. Pravica traja do dopolnjenega 18. leta starosti otroka oziroma največ dva meseca po smrti otroka. Starši, katerih otrok je v zavodu s celodnevno brezplačno oskrbo ali v rejništvu, niso upravičeni do prejemka.

Vlogo za denarni prejemek je treba oddati 30 dni pred oziroma najkasneje 30 dni po prenehanju delovnega razmerja, vendar najdlje do 18. leta starosti otroka.

Obseg pravic in način uveljavljanja

Starševski dodatek

	Mesečni prejemek
Na otroka	252,04 EUR

Starševski dodatek se usklajuje dvakrat letno z indeksom rasti cen življenjskih stroškov.

Pomoč ob rojstvu otroka

	Enkratni prejemek
Na otroka	280 EUR

Dodatek za veliko družino

	Letni prejemek
Družina s tremi otroki	395 EUR
Družina z več kot tremi otroki	480 EUR

Dodatek za nego otroka

	Mesečni prejemek
Dodatek za nego otroka	100 EUR
Dodatek za nego otroka s težko motnjo v duševnem razvoju ali resno telesno prizadetostjo ali otroka z določenimi boleznimi iz seznama hudih boleznimi	200 EUR

Delno plačilo za izgubljeni dohodek

	Mesečni prejemek
Polna oskrba otroka	734,15 EUR bruto
Krajši delovni čas	Sorazmerni del delnega plačila za izgubljeni dohodek

Pomoč pri nakupu vinjet: 110 EUR.

Slovarček

- MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Potrebni obrazci

- vloga za uveljavitev pravice do starševskega dodatka (obr. DP-1)
- vloga za uveljavitev pravice do pomoči ob rojstvu otroka (obr. DP-2)
- vloga za uveljavitev pravice do otroškega dodatka – enotna vloga za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev
- vloga za uveljavitev pravice do dodatka za veliko družino (obr. DP-4)
- vloga za uveljavitev pravice do dodatka za nego otroka (obr. N-1) vloga za uveljavitev pravice do delnega plačila za izgubljeni dohodek (obr. N-2)

Vsi obrazci se nahajajo na spletni strani MDDSZ.

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- podrobneje o družinskih prejemkih
- Pravilnik o postopkih za uveljavljanje pravic do družinskih prejemkov
- Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSPD-1)

Publikacije in spletne strani Komisije:

- družinski prejemki: vaše pravice kot državljan EU v tujini

Kako uveljavljam pravice?

Pravica do denarnih prejemkov se uveljavlja pri centru za socialno delo.

Starševsko varstvo

To poglavje zajema starševsko varstvo:

- **materinski dopust, očetovski dopust in starševski dopust** in pravico staršev do krajšega delovnega časa zaradi starševstva;
- **pravico do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi starševstva v primeru štirih ali več otrok in pravico do nadomestila v času odmora za dojenje.**

Kdo je upravičen?

Do starševskega varstva in obračuna prispevkov za starševsko varstvo so upravičene vse osebe, ki so vključene v zavarovanje za starševsko varstvo. Zavarovani morate biti dan pred začetkom starševskega dopusta ali vsaj 12 mesecev v preteklih treh letih.

V sklop pravic iz zavarovanja za starševsko varstvo spadajo:

- pravica do dopusta;
- pravica do starševskega nadomestila;
- pravica do krajšega delovnega časa in pravica do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi starševstva;
- pravica do plačila prispevkov za socialno varnost v primeru štirih ali več otrok;
- pravica do nadomestila v času odmora za dojenje in pravica do plačila prispevkov za socialno varnost v času odmora za dojenje.

Kdaj sem upravičen?

Dopust je pravica do odsotnosti z dela zaradi poroda, nege in varstva otroka in se deli na naslednje:

- materinski (porodniški) dopust praviloma nastopi 28 dni pred predvidenim datumom poroda in skupaj obsega 105 koledarskih dni. Mati mora obvezno izrabiti 15 dni materinskega dopusta. Do dopusta je izjemoma upravičen oče oziroma skrbnik otroka v primeru odsotnosti (mati je umrla oziroma zapustila otroka) ali nezmožnosti matere;
- očetovski dopust je pravica očeta in je neprenosljiva. Oče je upravičen do dopusta v trajanju 30 koledarskih dni;
- starševski dopust je namenjen nadaljnji negi in varstvu otroka ter nastopi takoj po poteku materinskega dopusta. Do starševskega dopusta je upravičen vsak od staršev (vsak 130 dni, mati lahko prenese na očeta 100 dni, torej lahko oče koristi 230 dni; oče lahko na mater prenese vseh 130 dni, torej lahko mati koristi 260 dni), posvojitelj ali skrbnik/rejnik otroka. Posvojiteljev dopust nastopi najpozneje 15 dni po dodelitvi otroka družini z namenom posvojitve ali po izvedeni posvojitvi.

Nadomestilo je nadomestilo plače oziroma osebni prejemek v okviru zavarovanja za starševsko varstvo. Vrste nadomestila, ki so vezane na posamezne vrste dopusta, so:

- materinsko nadomestilo v času materinskega dopusta;
- očetovsko nadomestilo v času očetovskega dopusta za 30 dni;
- starševsko nadomestilo v času starševskega dopusta.

Pravico do dela s krajšim delovnim časom zaradi starševstva (ne manj kot polovico polnega delovnega časa) lahko uveljavlja eden od staršev, ki neguje in varuje:

- otroka do tretjega leta starosti;
- otroka z zmerno ali resno telesno prizadetostjo ali z zmerno ali težjo duševno prizadetostjo do 18. leta starosti;
- najmanj dva otroka, do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka (eno leto izrabe pravice je neprenosljivo za vsakega od staršev).

Krajši delovni čas mora obsegati najmanj polovico tedenske delovne obveznosti. Pravica se prizna z dnem, ko začne starš delati s krajšim delovnim časom, če je pravico uveljavljal

najmanj 30 dni po začetku krajšega delovnega časa. V nasprotnem primeru se pravica prizna od dneva vložitve vloge.

Pravica do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi starševstva v primeru štirih ali več otrok pripada enemu od staršev, ki je zapustil trg dela zaradi nege in varstva štirih ali več otrok. Pogoja za pridobitev pravice sta:

- oba, starš in otrok imata skupno stalno prebivališče v Sloveniji;
- starš je bil zavarovan za starševsko varstvo ali bil aktivni iskalec zaposlitve vsaj 12 mesecev v zadnjih 3 letih.

Pravica se uveljavlja z vložitvijo vloge najpozneje 30 dni po zapustitvi trga in traja do končanega prvega razreda osnovne šole najmlajšega otroka.

Obseg pravic in način uveljavljanja

Dopust

	Število koledarskih dni
Materinski dopust	105 (obvezno 15 dni)
Očetovski dopust	30 (15 dni pred dopolnjenim šestim mesecem starosti in 15 dni po koncu starševskega dopusta in preden otrok konča prvi razred osnovne šole)
Starševski dopust	260

Nadomestilo

Osnova za posamezno vrsto nadomestila je povprečna osnova, od katere so bili obračunani prispevki za starševsko varstvo v zaporednih 12 mesecih, pri čemer se kot zadnji mesec šteje osnova, od katere so bili obračunani prispevki v predpreteklem mesecu od vložitve prve vloge za dopust. Nadomestilo ne sme biti nižje od 55 % vrednosti minimalne plače z uskladitvami iz ZUTPG ter ne višje od dvakratne vrednosti povprečne mesečne plače v Sloveniji z uskladitvami iz ZUTPG.

Oblika nadomestila	Višina nadomestila
Materinsko nadomestilo	100 % povprečne osnove
Očetovsko nadomestilo	100 % povprečne osnove
Starševsko nadomestilo	100 % povprečne osnove

Pravica do plačila prispevkov za socialno varnost zaradi starševstva v primeru štirih ali več otrok.

Starš ima pravico do plačila prispevkov za socialno varnost za minimalno plačo.

Pravica do nadomestila v času odmora za dojenje

Na podlagi potrdila specialista pediatra je mati upravičena do enournega odmora za dojenje na dan do 18. meseca starosti otroka.

Starost otroka	Višina nadomestila
Do 9. meseca	1/8 vrednosti minimalne plače po ZUTPG
9.-18. meseca	Sorazmerni del vrednosti minimalne plače brez nadomestila po ZUTPG

Slovarček

- MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- ZUTPG - Zakon o usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji

Potrebni obrazci

- vloga matere za uveljavitev pravic ob rojstvu otroka (obr. S-1/1)
- vloga očeta za uveljavitev pravic ob rojstvu otroka (obr. S-1/2)
- vloga za uveljavitev pravic do porodniškega dopusta in porodniškega nadomestila očeta, druge osebe ali enega od starih staršev otroka (obr. S-1/1-O)
- vloga za uveljavitev pravice do starševskega dopusta ter starševskega nadomestila očeta, druge osebe ali enega od starih staršev otroka (obr. S-1/3)

Vsi obrazci se nahajajo na spletni strani MDDSZ.

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- podrobno o pravicah iz zavarovanja za starševsko varstvo
- Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1)

Publikacije in spletne strani Komisije:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sl>

Kako uveljavljam pravice?

Pravice iz zavarovanja za starševsko varstvo se uveljavljajo pri centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na materino stalno oz. začasno prebivališče. Če mati ne prebiva v Sloveniji, so pristojni centri za socialno delo po naslednjem vrstnem redu glede na: sedež materinega delodajalca oziroma dejavnosti, kraj rojstva otroka in stalno prebivališče posvojitelja otroka.

Zdravje

Družinski pomočnik

To poglavje zajema **pravice družinskih pomočnikov**.

Kdo je upravičen?

Institut družinskega pomočnika nadomešča celodnevno institucionalno varstvo s pomočjo doma.

Družinski pomočnik je lahko oseba, ki ima isto stalno prebivališče kot invalidna oseba oziroma je družinski član invalidne osebe.

Družinski pomočnik lahko postane le oseba, ki je zapustila trg dela oziroma se odjavila iz evidence brezposelnih oseb z namenom, da postane družinski pomočnik, kot tudi oseba, ki je zaposlena s krajšim delovnim časom.

Pravico do družinskega pomočnika imajo invalidne osebe:

- s stalnim prebivališčem v Sloveniji;
- za katere je predhodno skrbel starš ali skrbnik, pri čemer je prejemal delno plačilo za izgubljeni dohodek;
- ki so invalidne osebe po ZDVDTP in potrebujejo pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb;
- za katere pristojna komisija ugotovi, da gre za osebe s težko motnjo v duševnem razvoju ali resno telesno prizadetostjo, ki potrebujejo pomoč pri opravljanju vseh osnovnih življenjskih potreb.

Delo in naloge

Družinski pomočnik zagotavlja invalidni osebi oskrbo v domačem okolju. Imeti mora primeren odnos do invalidne osebe in biti usposobljen za komuniciranje ter delo z invalidno osebo.

Med naloge družinskega pomočnika se uvršča:

- osebna oskrba: pomoč pri opravljanju osnovnih življenjskih potreb, hranjenju, pitju, oblačenju in slačenju, umivanju, vstajanju, gibanju, obračanju, uporabi stranišča, varovanje upravičenca;
- zdravstvena oskrba: sodelovanje z osebnim zdravnikom invalidne osebe, organizacija dostopa do potrebnih zdravstvenih storitev, skrb za jemanje predpisane terapije in pomoč pri jemanju zdravil, izvajanje določenih fizioterapevtskih postopkov, oskrba ran, preprečevanje ter oskrba preležanin, nabava zdravil po receptu in pripomočkov z napotnico, pomoč pri gibanju, pomoč pri uporabi in čiščenju pripomočkov;
- socialna oskrba in organiziranje prostočasnih aktivnosti: pomoč pri vzpostavljanju in vzdrževanju socialne mreže, organiziranje dejavnosti za prosti čas, urejanje pošte invalidne osebe, informiranje ustanov o stanju in potrebah invalidne osebe;
- gospodinjska pomoč: priprava primerne dietne hrane in napitkov, vzdrževanje prostorov, v katerih živi invalidna oseba, postiljanje in preoblačenje postelje, vzdrževanje čistoče in likanje perila, ureditev bivalnega okolja glede na potrebe invalidne osebe.

Obseg pravic in način uveljavljanja

Obseg pravic in način uveljavljanja 734,15 EUR bruto na mesec

Družinski pomočnik je poleg delnega mesečnega plačila za izgubljeni dohodek (ali do sorazmernega plačila za izgubljeni dohodek v primeru krajšega delovnega časa do višine delnega mesečnega plačila) upravičen še do:

- obveznega zdravstvenega, invalidskega in pokojninskega zavarovanja;
- zavarovanja za primer brezposelnosti;
- starševskega varstva.

Slovarček

- MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- ZDVTDP – Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb
- ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

Potrebni obrazci

- Vloga za uveljavljanje pravice do izbire družinskega pomočnika
- Izjava invalidne osebe
- vsi potrebni obrazci se nahajajo na spletni strani MDDSZ

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- [Več informacij o institutu družinskega pomočnika](#)
- [Pravilnik o pogojih in postopku za uveljavljanje pravice do izbire družinskega pomočnika](#)
- [Zakon o socialnem varstvu](#)

Publikacije in spletne strani Komisije:

- [Socialna varnost: vaše pravice kot državljan EU v tujini](#)

Kako uveljavljam pravice?

Pravica do družinskega pomočnika se uveljavlja pri centru za socialno delo, ki je krajevnopristojen glede na stalno prebivališče invalidne osebe.

O pravici do izbire družinskega pomočnika odloča invalidska komisija ZPIZ-a.

Nadomestilo plače za čas bolezni

To poglavje zajema vaše pravice v času bolezni, povezane z delom.

Kdo je upravičen?

Do nadomestila plače med začasno zadržanostjo od dela zaradi bolezni ali poškodbe iz sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja so upravičeni:

- zaposleni zavarovanci;
- samostojni podjetniki;
- družbeniki osebnih družb, družbeniki družb z omejeno odgovornostjo in ustanovitelji zavodov, če so družbeniki družb oziroma ustanovitelji zavodov poslovodne osebe, ki opravljajo poslovodno funkcijo kot edini ali glavni poklic;
- vrhunski športniki in šahisti;
- kmetje, če plačujejo prispevek od osnove, določene za pokojninsko in invalidsko zavarovanje;
- brezposelni s pravico do nadomestila pred nastopom ZUJF-a.

Kdaj sem upravičen?

Upravičenost do nadomestila ugotovi osebni zdravnik, imenovani zdravnik ali zdravniška komisija in velja od prvega delovnega dne zadržanosti od dela.

Vzroki za upravičenost so:

- presaditev živega tkiva in organov v korist druge osebe;
- posledice dajanja krvi;
- nega ožjega družinskega člana;

- izolacija in spremstvo na odredbo osebnega zdravnika;
- poškodba pri delu in poklicna bolezen;
- v drugih primerih zadržanosti od dela.

Obseg pravic in način uveljavljanja

Poklicna bolezen ali poškodba pri delu

V primeru, če je poškodba ali bolezen posledica dela, je zavarovanec upravičen do nadomestila, dokler ni ponovno zmožen za delo. Prvih 30 dni nadomestilo plačuje delodajalec; v primerih daljše odsotnosti je nadomestilo krito iz sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Bolezen ali poškodba izven dela

Tudi v primeru bolezni ali poškodbe, nastale izven dela, je zavarovanec upravičen do nadomestila plače.

Če zavarovancu v času zadržanosti od dela preneha delovno razmerje, je upravičen do nadomestila še za največ 30 dni po prenehanju delovnega razmerja. Če je zadržanost od dela posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, pripada zavarovancu nadomestilo tudi po prenehanju delovnega razmerja, in sicer dokler ni spet zmožen za delo.

Nega ožjega družinskega člana

Eden izmed staršev oziroma skrbnikov otroka, mlajšega od 18. let, je upravičen do nadomestila plače, kadar otroka dejansko neguje.

	Dolžina trajanja nadomestila
Otrok oz. ožji družinski član	do 7 delovnih dni
Otrok do 7. leta starosti ali starejši otrok z zmerno, težjo ali težko duševno ali telesno prizadetostjo	do 15 delovnih dni

V izjemnih primerih lahko osebni zdravnik podaljša trajanje pravice.

Kategorija	Čas nege
Nega otroka do 7. leta starosti ali za starejše zmerno, težje ali težko duševno in telesno prizadete otroke	največ 30 delovnih dni
Nega drugih ožjih družinskih članov	Največ 14 delovnih dni
Nega otroka zaradi težke možganske okvare, rakavih obolenj ali drugih posebno hudih poslabšanj zdravstvenega stanja, na predlog strokovnega kolegija za pediatrijo univerzitetnega kliničnega centra	Največ 6 mesecev

Daljše trajanje nadomestila zaradi zdravstvenega stanja otroka odobri zdravniška komisija oziroma strokovni kolegij Kliničnega centra Ljubljana – Pediatrične klinike.

Višina nadomestila

Višina nadomestila plače je odvisna od osnove za nadomestilo, razloga in trajanja začasne zadržanosti od dela ter načina valorizacije. Nadomestilo ne sme biti manjše od zajamčene plače in višje od redne plače zavarovanca. Osnova za nadomestilo je povprečna mesečna plača in nadomestila oziroma povprečna osnova za plačilo prispevkov v koledarskem letu pred letom, v katerem je nastala začasna zadržanost od dela.

Nadomestilo znaša:

- 100 % osnove ob zadržanosti od dela zaradi poklicne bolezni, poškodbe pri delu, presaditve živega tkiva in organov v korist druge osebe, posledic dajanja krvi ter izolacije, ki jo odredi zdravnik;
- 90 % osnove ob zadržanosti od dela zaradi bolezni;
- 80 % osnove ob zadržanosti od dela zaradi poškodb izven dela, nege družinskega člana in spremstva, ki ga odredi zdravnik.

Po splošnih pravilih nadomestilo za prvih 90 dni znaša:

- 90 % osnove v primerih iz prve alineje prejšnjega odstavka, razen v primeru zadržanosti od dela zaradi poklicne bolezni in poškodbe pri delu;
- 80 % osnove v primerih iz druge alineje prejšnjega odstavka;
- 70 % osnove v primerih iz tretje alineje prejšnjega odstavka, razen v primeru zadržanosti od dela zaradi nege družinskega člana.

Izjema so vojaški invalidi in civilni invalidi vojne, ki imajo pravico do nadomestila v višini 100 % od osnove tudi po prvih 90 dneh. Nadomestilo za prvih 90 dni znaša 90 % od osnove v vseh primerih, razen v primeru zadržanosti od dela zaradi poklicne bolezni, poškodbe pri delu in nege družinskega člana, ko nadomestilo od začetka znaša 100 % od osnove.

Potrebni obrazci

- ustrezno izpolnjeno Potrdilo o upravičeni zadržanosti od dela;
- v primeru darovanja krvi: predpisani obrazec, ki potrjuje, da je zavarovanec daroval kri.

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- podrobneje o nadomestilu plače zaradi bolezni ali poškodbe
- Navodilo o uresničevanju pravice zavarovancev do začasne zadržanosti od dela in do nadomestila plače

Publikacije in spletne strani Komisije:

- Socialna varnost: vaše pravice kot državljan EU v tujini

Kako uveljavljam pravice?

Pravica do nadomestila plače se dodeli na podlagi odločitve osebnega zdravnika, imenovanega zdravnika ali zdravniške komisije.

Zdravstveno varstvo

To poglavje zajema **pravice do zdravstvenega varstva**.

Kdo je upravičen?

V obvezno zdravstveno zavarovanje so vključeni zavarovanci in njihovi družinski člani. Med zavarovane osebe tako spadajo: zaposleni, samozaposlene osebe, kmetje in prejemniki nadomestil socialnega varstva (pokojnine za starost, invalidnost ali preživele družinske člane, nadomestilo za primer brezposelnosti, trajna socialna pomoč), itd.

Zavezanci za prijavo zavarovanca so pravne ali fizične osebe, ki so določene kot zavezanci za plačilo prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje.

Upravičenost do obveznega zdravstvenega zavarovanja se dokazuje s kartico zdravstvenega zavarovanja.

Kdaj sem upravičen?

Upravičenost do pravic iz osebnega zdravstvenega zavarovanja traja od dne, ko so izpolnjeni predpisani pogoji ter traja do dneva, ko predpisani pogoji niso več izpolnjeni.

Praviloma za upravičenost do storitev ali nadomestil iz zdravstvenega varstva ni potrebno predhodno obdobje plačevanja prispevkov.

Upravičenost do posameznih pravic ugotavlja osebni zdravnik (splošni zdravnik, ginekolog, pediater ali zobozdravnik), imenovani zdravnik ali zdravniška komisija.

Seznam zdravstvenih zavodov in poimenski seznam zdravnikov je dostopen.

Obseg pravic in način uveljavljanja

Pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja se delijo na:

- pravice do zdravstvenih storitev ter;
- pravice do denarnih nadomestil in povračil.

Med pravice do zdravstvenih storitev se uvrščajo:

- osnovne zdravstvene dejavnosti;
- storitve zobozdravstvene dejavnosti;
- storitve specialistično-ambulantne, bolnišnične in terciarne dejavnosti;
- zdravstvene storitve v določenih socialnih zavodih;
- zdraviliško zdravljenje;
- obnovitvene rehabilitacije;
- prevoz z reševalnimi in drugimi vozili;
- zdravljenje v tujini;
- zdravila in živila za posebne zdravstvene namena na recept in
- medicinski pripomočki.

Denarna nadomestila in povračila iz sklopa obveznega zdravstvene zavarovanja so:

- nadomestilo plače med začasno zadržanostjo od dela;
- povračilo potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev in;
- druga povračila stroškov.

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju
- Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja

Publikacije in spletne strani Komisije:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sl>

Kako uveljavljam pravice?

Pravica do nadomestila plače se dodeli na podlagi odločitve osebnega zdravnika, imenovanega zdravnika ali zdravstvene komisije.

Dolgotrajna oskrba, pomoč na domu, institucionalno varstvo.

To poglavje zajema **pravice do storitev, povezanih z dolgotrajno oskrbo:**

- **pomoč na domu;**
- **patronažno službo** in
- **institucionalno varstvo otrok, odraslih in starejših.**

Oblike pomoči in storitev

Dolgotrajna oskrba je sistem aktivnosti, ki osebam, ki so zaradi različnih razlogov v daljšem časovnem obdobju odvisne od tuje pomoči, zagotavlja pomoč v vsakdanjem življenju. Izvaja se lahko na domu ali v posebnih institucijah – domovih.

Kadar imajo osebe zagotovljene primerne bivalne in druge pogoje za življenje v skupnosti, vendar pa zaradi različnih razlogov ne morejo skrbeti zase, lahko zaprosijo za pomoč na

domu. Na ta način se jim zagotavlja pomoč pri dnevni opravi, gospodinjstva pomoč in pomoč pri socialnih stikih.

Pomoč na daljavo se izvaja preko telefonskega alarma (rdeči gumb) 24 ur dnevno vse dni v letu.

Patronažna zdravstvena nega na domu je zdravstvena dejavnost, ki jo predpiše posebno izbrani zdravnik in se izvaja v obliki negovalnih postopkov, kot so: osebna higiena in zdravstvena nega bolnika, aplikacija terapije, injekcije, prevezi in podobno.

Institucionalno varstvo je obravnava v posebni ustanovi (domu), drugi družini ali drugi obliki, ki nadomešča ali zagotavlja funkcijo lastne družine. Obsega osnovno oskrbo in socialno ter zdravstveno varstvo.

Za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami vključuje institucionalno varstvo tudi vzgojo in izobraževanje.

Odraslim osebam z motnjami v duševnem in telesnem razvoju se v okviru institucionalnega varstva zagotavljajo še posebne oblike varstva.

Kdaj sem upravičen?

Pomoč na domu

Do pomoči na domu so upravičene osebe, ki živijo v svojem bivalnem okolju, vendar zaradi starosti, bolezni ali invalidnosti potrebujejo pomoč pri oskrbi in negovanju, hkrati pa nimajo ustrezne pomoči svojcev. Upravičenci so:

- osebe, starejše od 65 let, ki niso sposobne za popolnoma samostojno življenje;
- invalidne osebe s statusom invalida po ZDVTDP, ki ne zmorejo samostojnega življenja;
- invalidne osebe s pravico do dodatka za tujo pomoč in nego za opravljanje večine življenjskih funkcij;
- hudo bolni otroci ali otroci s težko motnjo v telesnem razvoju ali duševnem razvoju, ki niso vključeni v organizirane oblike varstva.

Pomoč na domu se začne izvajati na pobudo osebe, skrbnika ali sorodnika, in sicer s strani posameznega izvajalca. Izvajalci so lahko centri za socialno delo in javni ter zasebni domovi za starejše, ali za to dejavnost ustanovljeni zavodi.

Patronažno varstvo

Varstvo je namenjeno vsem osebam, ki potrebujejo pomoč na domu pri premagovanju bolezni ali stanja ter kronične nezmožnosti. Varstvo zajema tudi preventivno oskrbo invalidov, kroničnih bolnikov ter oseb z motnjami v razvoju.

Zdravstvena nega pacienta na domu se izvaja na podlagi naročila, ki ga izda izbrani zdravnik. Nega na domu je lahko tudi nadaljevanje bolnišnične zdravstvene oskrbe; v tem primeru bolnišnica obvesti odgovorno patronažno medicinsko sestro.

Izvajalec je patronažna služba, ki deluje na ravni primarnega zdravstvenega varstva (občinska raven).

Institucionalno varstvo

Upravičenci do institucionalnega varstva so:

- otroci, mladostniki in osebe do 26. leta starosti, ki so usmerjene v posebni program vzgoje in izobraževanja;
- odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju, s težavami v duševnem zdravju, senzornimi motnjami in motnjami v gibanju ter drugimi motnjami;
- osebe, ki zaradi starosti ali drugih razlogov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje in potrebujejo manjši ali večji obseg neposredne pomoči in nege.

Sprejem, premestitev in odpust uporabnika pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva se izvaja na podlagi Pravilnika o postopkih pri uveljavljanju pravice do

institucionalnega varstva Postopek za sprejem v dom za starejše se začne z vložitvijo prošnje za sprejem v institucionalno varstvo.

Institucionalno varstvo se zagotavlja tudi v oskrbovanem stanovanju.

Obseg pravic in načini uveljavljanja

Pomoč na domu

Socialna oskrba je prilagojena potrebam posameznega upravičenca, pri čemer obsega pomoč pri temeljnih dnevni opravilih, v gospodinjstvu in pri ohranjanju socialnih stikov.

Če je storitev izvajana v okviru mreže javne službe, bo del celotnih stroškov storitve (najmanj 50 %) krila občina, del pa uporabniki.

Patronažno varstvo

Patronažna sestra opravlja preventivne in kurativne storitve. V povezavi z dolgotrajno oskrbo se zagotavljajo predvsem kurativni obiski, ki obsegajo zdravstveno nego bolnika na domu in se nanašajo na prevezovanje ran, dajanje injekcij, odvzem materiala za laboratorijske preiskave, ipd.

Institucionalno varstvo starejših

Institucionalno varstvo obsega: osnovno in socialno oskrbo ter zdravstveno oskrbo in nego.

Storitve oskrbe plačajo upravičenci sami oziroma s pomočjo svojcev ali občin.

Zdravstvena oskrba in nega je zagotovljena iz sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Upravičenci do socialno varstvenih storitev lahko zaprosijo za delno ali celotno oprostitev plačila, ki pa je odvisna od njihovega materialnega položaja. Osebe, ki so vključene v sistem obveznega zdravstvenega zavarovanja, so upravičene do brezplačne patronažne pomoči.

Slovarček

- ZDVDTP – Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb.

Potrebni obrazci

Vloga za sprejem v institucionalno varstvo je dostopna na naslednjem naslovu:

- vloge za sprejem v domove za starejše

Vlogo za izvajanje storitev pomoč na domu dobite pri vašem domačem izvajalcu. Seznam izvajalcev je dostopen na naslovu: <http://www.irssv.si/index.php/pomoc-na-domu>.

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča komisije:

- Pravilnik o postopkih pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva
- Pravilnik o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev
- Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

Publikacije in spletne strani Komisije:

- socialna varnost: vaše pravice kot državljan EU v tujini

Kako uveljavljam pravice?

V primeru, da ste se odločili za socialno oskrbo na domu, lahko oddate vlogo za vključitev v te storitve, in sicer osebno na sedežu izvajalca, pisno, po telefonu ali preko elektronskega medija. Podrobnejša navodila dobite pri izvajalcih.

Vlogo za sprejem v institucionalno varstvo lahko oddate osebno ali po pošti pri izvajalcu storitve ali po elektronski pošti na naslovu: <https://servis.ssz-slo.si/Prosnje/>.

Zdravstvene storitve, ki jih zagotavlja obvezno zdravstveno zavarovanje v osnovni zdravstveni dejavnosti (storitve patronažne službe in nego na domu), lahko uveljavite pri svojem izbranemu osebnemu zdravniku.

Vlogo za oprostitev plačila socialnovarstvenih storitev oddate na vašem centru za socialno delo, podrobnejša navodila pa lahko dobite tudi na spletnem naslovu MSSDZ.

Nezmožnost

Poškodbe pri delu in poklicne bolezni

To poglavje zajema vaše pravice v primeru poškodb pri delu in poklicnih boleznih.

Kdo je upravičen?

Obvezno in prostovoljno zavarovane osebe so za primere poškodbe pri delu in poklicnih boleznih vključene v dva sistema zavarovanja.

Sistem obveznega zdravstvenega zavarovanja krije zavarovalne primere glede začasne nezmožnosti za delo, medtem ko zavarovalne primere invalidnosti ali smrt zavarovanca krije sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Poškodbe pri delu so vse poškodbe, ki so nastale zaradi dela oziroma med opravljanjem dela.

Poklicne bolezni so opredeljene v Pravilniku o seznamu poklicnih boleznih.

Kdaj sem upravičen?

Druge osebe, ki niso vključene v obvezno ali prostovoljno zavarovanje in opravljajo neko delo ali dejavnost, se vključijo v zavarovanje za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni.

Za te osebe se plačujejo prispevki za posebne primere zavarovanja v pavšalnih zneskih ali po posebej določeni prispevni stopnji, v skladu s Sklepom o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja.

Obdobje takšnega zavarovanja se ne šteje v zavarovalno dobo.

Osebe, vključene v posebne primere zavarovanja so v primeru, da pride do poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pri opravljanju določenega dela ali dejavnosti izven obveznega zavarovanja, upravičene do invalidske pokojnine oziroma v primeru smrti preživeli družinski člani pridobijo pravico do vdovske ali družinske pokojnine, ki pa se odmerita od pokojnine, do katere bi bil zavarovanec upravičen ob smrti v obveznem zavarovanju.

Obseg pravic in načini uveljavljanja

V primeru poškodbe pri delu ali poklicne bolezni je zavarovanec upravičen do kritja vseh stroškov najnujnejšega zdravljenja in zdravstvene rehabilitacije iz sistema obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Začasna nezmožnost dela

Denarno nadomestilo za primer bolezni prvih 30 dni izplačuje delodajalec, nato pa ZZZS. Pravica do nadomestila traja vse do ponovne zmožnosti za delo. V primeru, da je zavarovancu v času nezmožnosti prenehalo delovno razmerje, je upravičen do nadomestila še za največ 30 dni začasne nezmožnosti za delo po prenehanju delovnega razmerja.

Invalidnost

V primeru invalidnosti je zavarovanec upravičen do invalidske pokojnine in različnih nadomestil za invalidnost.

Če je invalidnost posledica poškodbe pri delu oziroma poklicne bolezni, se invalidska pokojnina odmeri v višini 57,25 % od pokojninske osnove. Če je za zavarovanca ugodneje, se invalidska pokojnina odmeri glede na dopolnjeno pokojninsko dobo.

Smrt

V primeru smrti zavarovanca so preživeli družinski člani upravičeni do vdovske oziroma družinske pokojnine, ob izpolnjevanju določenih pogojev.

Slovarček

- ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
- ZZZS – Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2)
- Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju

Publikacije in spletne strani Komisije:

- Brezposelnost in socialna varnost: vaše pravice kot državljan EU v tujini

Kako uveljavljam pravice?

Pravice iz zdravstvenega zavarovanja se uveljavljajo preko izbranega osebnega zdravnika ali drugega zdravnika v primeru nujne zdravniške pomoči.

Zahtevo za pravice v primeru invalidnosti ali smrti zavarovanca je treba vložiti na območni enoti ZPIZ-a.

Pravice iz invalidskega zavarovanja

To poglavje zajema:

- **invalidsko pokojnino;**
- **poklicno rehabilitacijo;**
- **nadomestilo za invalidnost;**
- **delno nadomestilo** in
- **invalidnino za telesno okvaro.**

Kdo je upravičen?

Do različnih pravic iz invalidskega zavarovanja so upravičene osebe, pri katerih je ugotovljena invalidnost. Invalidnost ugotavlja invalidska komisija pri ZPIZ-u.

Glede na preostalo delovno zmožnost so osebe razporejene v tri kategorije:

- I. kategorija (ni več zmožen delati);
- II. kategorija (delovna zmožnost zmanjšana za 50 ali več %);
- III. kategorija (delovna zmožnost zmanjšana za manj kot 50 %, zmožen delati za vsaj polovico delovnega časa oziroma ni več sposoben dela na trenutnem delovnem mestu).

Kdaj sem upravičen?

Do invalidske pokojnine je upravičena oseba, ki ima ugotovljeno invalidnost:

- I. kategorije;
- II. kategorije, če brez poklicne rehabilitacije ni zmožna za drugo ustrezno delo s polnim delovnim časom, le-ta pa ji ni zagotovljena, ker je starejša nad 55 let;
- II. kategorije, če brez poklicne rehabilitacije ni zmožna za drugo ustrezno delo s krajšim delovnim časom (najmanj 4 ure dnevno), le-ta pa ji ni zagotovljena, ker je starejša nad 50 let;
- II. ali III. kategorije, če ni zagotovljena ustrezna zaposlitev, ker je oseba dopolnila 65 let starosti.

Oseba mora izpolnjevati še druge pogoje.

Do poklicne rehabilitacije je upravičen zavarovanec:

- pri katerem je nastala II. kategorija invalidnosti;
- ki na dan nastanka invalidnosti še ni dopolnil 55 let starosti;
- ki se glede na preostalo delovno zmožnost lahko usposobi za drugo delo, ki ga bo opravljal s polnim delovnim časom.

Pravico do poklicne rehabilitacije pridobi tudi zavarovanec:

- pri katerem je nastala II. kategorija invalidnosti;
- ki na dan nastanka invalidnosti še ni dopolnil 50 let starosti;
- ki se glede na preostalo delovno zmožnost lahko usposobi za drugo delo, ki ga bo opravljal s krajšim delovnim časom od polnega, najmanj štiri ure dnevno.

Do nadomestila za invalidnost je upravičen zavarovanec:

- s priznano pravico do premestitve po končani poklicni rehabilitaciji;
- z invalidnostjo II. kategorije po dopolnjenem 55. letu starosti;
- z invalidnostjo III. kategorije z delovno zmožnostjo manj kot 50 %;
- ki je zmožen delati na svojem delovnem mestu s polnim delovnim časom, vendar ob nastanku invalidnosti ni bil zaposlen oziroma zavarovan, ali pa mu je prenehalo delovno razmerje oziroma se je zaposlil na drugem delovnem mestu.

Osebe z invalidnostjo III. stopnje so upravičene do skrajšanega delovnega časa in delnega nadomestila v primeru, če niso sposobne delati polnega delovnega časa ali opravljati dela brez poklicne rehabilitacije.

V primeru poškodbe pri delu ali poklicne bolezni so do invalidnine za telesno okvaro upravičeni zavarovanci oziroma upokojeanci, ki so utrpeli telesno okvaro v času zavarovanja oziroma uživanja pokojnine. V primeru, da je telesna okvara posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, zadošča za pridobitev pravice do invalidnine 30 % telesna okvara.

Obseg pravic

Invalidska pokojnina

Invalidska pokojnina se izračuna na podlagi: višine pokojninske osnove, vzroka za nastanek invalidnosti, dopolnjene pokojninske dobe in dopolnjene starosti zavarovanca na dan nastanka invalidnosti. Izjema je invalidska pokojnina zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni. Več o izračunu invalidske pokojnine.

Poklicna rehabilitacija

Stroške poklicne rehabilitacije v celoti nosi ZPIZ. V času poklicne rehabilitacije je zavarovanec upravičen tudi do nadomestil. Slednja se določijo na podlagi zavarovanja in delovno-pravnega razmerja. Več o določitvi nadomestil.

Nadomestilo za invalidnost

Višina nadomestila za invalidnost se odmeri od osnove od invalidske pokojnine, ki bi zavarovancu pripadala na dan nastanka invalidnosti, pri čemer se upošteva tudi vzrok nastanka invalidnosti. Več o določitvi višine nadomestila.

Delno nadomestilo

Število delovnih ur na dan	Višina prejemka
4	Do 50 % invalidske pokojnine
5	Do 37,5 % invalidske pokojnine
6	Do 25 % invalidske pokojnine
7	Do 12,5 % invalidske pokojnine

Invalidnina za telesno okvaro

Višina invalidnine se odmeri v določenem odstotku od osnove za odmero dodatnih pravic, pri čemer se upošteva ugotovljena stopnja in vzrok za nastanek telesne okvare. Več o določitvi višine invalidnine.

Slovarček

Invalid (delovna invalidka ali delovni invalid) – je zavarovanec, pri katerem je v skladu z ZPIZ-2 ugotovljena invalidnost in je pridobil katero od pravic iz invalidskega zavarovanja.

- ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
- ZPIZ-2 – Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Potrebni obrazci

- Zahteva za priznanje invalidske pokojnine
- Zahteva za priznanje delne invalidske pokojnine/delnega nadomestila
- Zahteva za priznanje nadomestila za invalidnost

Vsi potrebni obrazci se nahajajo na spletni strani ZPIZ-a

Poznajte svoje pravice

Publikacije in spletne strani Komisije:

- Socialna varnost: vaše pravice kot državljan EU v tujini

Kako uveljavljam pravice?

Različne pravice iz invalidskega zavarovanja se ugotavljajo na podlagi odločitve invalidske komisije ZPIZ-a, ki ugotavlja obstoj invalidnosti.

Zahtevo je treba vložiti na območni enoti ZPIZ-a.

Pokojnina in preživeli družinski član

Vdovska in družinska pokojnina

To poglavje zajema vdovsko in družinsko pokojnino.

Kdo je upravičen?

Do izplačila pokojnine za preživele družinske člane so upravičeni družinski člani, če je umrli zavarovanec:

- izpolnjeval pogoje za pridobitev predčasne, starostne ali invalidske pokojnine ali;
- že bil prejemnik starostne, predčasne ali invalidske pokojnine ali drugih pravic iz invalidskega zavarovanja.

V primeru izpolnjevanja splošnih pogojev je treba izpolnjevati še posebne pogoje za pridobitev vdovske in družinske pokojnine.

Do vdovske pokojnine so upravičeni naslednji družinski člani:

- preživeli zakonec;
- zunajzakonski partner (s katerim je umrli zavarovanec živel najmanj 3 leta oz. 1 leto pred njeno/njegovo smrtjo, če imata skupnega otroka) ali;
- vzdrževani ločeni zakonec.

Do družinske pokojnine so upravičeni naslednji preživeli družinski člani:

- otroci (zakonski, nezakonski oziroma posvojeni);
- pastorki, vnuki ali drugi otroci brez staršev, ki jih je preživljal umrli zavarovanec;
- starši (oče, mati, očim ali mačeha), če jih je umrli zavarovanec preživljal do svoje smrti.

Kdaj sem upravičen?

V primeru izpolnjevanja splošnih pogojev je treba izpolnjevati še posebne pogoje za pridobitev vdovske in družinske pokojnine.

Do vdovske pokojnine so preživeli člani družine upravičeni v primeru:

- dosežene določene starosti, ki v obdobju 2014–2021 narašča do 58. leta (v letu 2019 je bilo treba doseči 56 let in 6 mesecev);
- popolne nezmožnosti za delo oziroma če so postali popolno nezmožni za delo v enem letu po smrti zavarovanca;
- če skrbijo za otroka, ki je upravičen do družinske pokojnine oz. če se slednji rodi v 300 dneh po smrti zavarovanca.

Do družinske pokojnine so otroci upravičeni do dopolnjenega 15. leta starosti ali 18. leta (če so brezposelni) ali do konca šolanja, vendar v tem primeru največ do dopolnjenega 26. leta starosti. Otrok, ki je popolnoma nezmožen za delo, je do družinske pokojnine upravičen vse dokler traja nezmožnost.

Do družinske pokojnine so upravičeni starši, če so ob smrti zavarovanca dosegli 60 let oziroma so popolnoma nezmožni za delo.

Pri tem morajo imeti upravičenci ob smrti zavarovanca skupno stalno prebivališče, njihovi dohodki pa ne smejo presegati 29 % najnižje pokojninske osnove.

Obseg pravic in načini uveljavljanja

Vdovska pokojnina

Vdovska pokojnina znaša 70 % pokojnine, do katere bi bil upravičen umrli zavarovanec na dan svoje smrti.

Če ima vdova ali vdovec pravico do lastne pokojnine, je upravičen do 15 % vdovske pokojnine. Pri tem najvišji znesek obeh pokojnin ne sme preseči starostne pokojnine možkega, odmerjene od najvišje pokojninske osnove za 40 let pokojninske dobe.

Družinska pokojnina

Število preživelih članov družine	Odstotek družinske pokojnine od osnove
1	70 %
2	80 %
3	90 %
4 ali več	100 %

Otroku, ki je izgubil oba starša – zavarovanca oziroma uživalca pravic - se odmeri družinska pokojnina po tistem od staršev, ki je ugodnejša, in sicer v višini 100 % osnove za njeno odmero.

Pri večjem številu otrok, ki so izgubili oba starša, se odmerita dve družinski pokojnini po vsakem od njiju v višini 100 % osnove za njeno odmero. Obe družinski pokojnini se nato razdelita v enakih sorazmernih delih glede na število otrok. Če razdelitev na enake dele ni mogoča, pripada preostanek zneska najstarejšemu otroku.

Slovarček

- ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Potrebni obrazci

- Zahteva za družinsko ali vdovsko pokojnino po zavarovancu ali upokojencu.

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- [podrobneje o vdovski pokojnini](#)
- [podrobneje o družinski pokojnini](#)

Publikacije in spletne strani Komisije:

- [Nadomestila v primeru smrti: vaše pravice kot državljan EU v tujini](#)

Kako uveljavljam pravice?

Zahtevo za vdovsko in družinsko pokojnino je treba vložiti na območni enoti ZPIZ-a.

Pokojnine

To poglavje zajema:

- **starostno pokojnino;**
- **predčasno pokojnino;**
- **delno pokojnino** in
- **letni dodatek.**

Kdo je upravičen?

Do starostne pokojnine je upravičen vsakdo, ki doseže določeno starost in dopolni določeno število let pokojninske dobe.

Upravičenci do starostne pokojnine imajo tudi pravico do delne pokojnine v primeru, če ostanejo zaposleni najmanj s četrtno polnega zavarovalnega časa.

Do predčasne pokojnine so upravičene osebe, ko dosežejo določeno starost in imajo določeno število let zavarovalne dobe ter še nimajo pravice do starostne pokojnine.

Upokojenci so upravičeni tudi do enkratnega letnega dodatka.

Kdaj sem upravičen?**Starostna pokojnina****Ženske (leto 2019)**

Starost	Pokojninska doba
60 let	40 let brez dokupa
64 let 6 mesecev	Najmanj 20 let
65 let	Najmanj 15 let zavarovalne dobe

Moški (leto 2019)

Starost	Pokojninska doba
60 let	40 let brez dokupa
65 let	Najmanj 15 let zavarovalne dobe

Znižanje najnižje upokojitvene starosti je mogoče uveljaviti zaradi:

- skrbi za vsakega rojenega ali posvojenega otroka;
- služenja obveznega vojaškega roka;
- zaposlitve med 15. in 18. letom;
- dela na težkih in zdravju škodljivih delovnih mestih, kjer velja zavarovalna doba s povečanjem;
- osebnih okoliščin (zdravstvenih).

Delna pokojnina

Do delne pokojnine so upravičeni vsi, ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev starostne ali predčasne pokojnine ter ostanejo v delovnem razmerju za najmanj 2 ure dnevno ali 10 ur tedensko.

Predčasna pokojnina

	Starost	Pokojninska doba
Ženske (leto 2019)	60 let	40 let
Moški (leto 2019)	60 let	40 let

Letni dodatek

Do letnega dodatka so upravičeni vsi uživalci starostnih, invalidnih, vdovskih in družinskih pokojnin ter uživalci nekaterih drugih nadomestil iz invalidskega zavarovanja (znesek je odvisen od višine pokojnine).

Obseg pravic in načini uveljavljanja**Starostna pokojnina**

Višina starostne pokojnine se odmeri na podlagi pokojninske osnove.

Pokojninska osnova se izračuna na podlagi mesečnega povprečja osnov iz katerihkoli, za zavarovanca najugodnejših zaporednih 24 let zavarovanja od vključno leta 1970 dalje, od katerih so bili plačani prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Upoštevajo se osnove, zmanjšane za davke in prispevke.

Najnižja pokojninska osnova znaša 76,5 % povprečne mesečne plače v Sloveniji v preteklem koledarskem letu, pri čemer se zmanjša za davke in prispevke.

Najvišja pokojninska osnova je štirikrat višja od najnižje pokojninske osnove.

Podrobneje o višini pokojninske osnove in starostnih pokojnin najdete na [spletnem mestu ZPIZ-a](#).

Delna pokojnina

Višina pokojnine	Obseg zaposlitve
12,5 %	7 ur dnevno ali od 35 do 39 ur tedensko
25 %	6 ur dnevno ali od 30 do 34 ur tedensko
37,5 %	5 ur dnevno ali od 25 do 29 ur tedensko
50 %	4 ure dnevno ali od 20 do 24 ur tedensko
62,5%	3 ure dnevno ali od 15 do 19 ur tedensko
75%	2 ure dnevno ali od 10 do 14 ur tedensko

Predčasna pokojnina

Predčasna pokojnina se odmeri na podlagi pokojninske osnove, na enak način in v enakem obsegu kot starostna pokojnina, ki se zmanjša za vsak mesec manjkajoče starosti za 0,3 % do izpolnitve pogojev za starostno upokožitev (ženske 62 let in 6 mesecev ter moški 65 let v letu 2019).

Zmanjšanje pokojnine ne sme znašati več kot znaša zmanjšanje za 5 let manjkajoče starosti, to je 18 %.

Zmanjšanje pokojnine je trajno.

Letni dodatek (za leto 2018)

Višina pokojnine	Višina letnega dodatka
Do 430,00 EUR	400 EUR
Od 430,01 do 530,00 EUR	260 EUR
Od 530,01 do 630,00 EUR	200 EUR
Od 630,01 do 760,00 EUR	150 EUR
Nad 760,00 EUR	90 EUR

Višina letnega dodatka se določi vsako leto posebej in se praviloma izplača skupaj z izplačilom pokojnin za mesec maj. Letni dodatek se lahko izplača v več obrokih ali z zamikom.

Slovarček

ZPIZ – Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

Potrebni obrazci

- Zahteva za družinsko ali vdovsko pokojnino po zavarovancu ali upokožjencu
- Zahteva za priznanje dodatka k pokojnini
- Zahteva za priznanje pravice do delne pokojnine
- Zahteva za izplačilo dela starostne / predčasne pokojnine (20 %)

Vse potrebne obrazce najdete na spletni strani ZPIZ-a.

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- podrobneje o starostni pokojnini
- podrobneje o delni pokojnini
- podrobneje o predčasni pokojnini
- podrobneje o letnem dodatku

Publikacije in spletne strani Komisije:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sl>

Kako uveljavljam pravice?

Zahtevo za starostno pokojnino je treba vložiti na območni enoti ZPIZ-a.

Socialna pomoč

Minimalna sredstva

To poglavje zajema:

- **denarno socialno pomoč;**
- **varstveni dodatek;**
- **posmrtnino** in
- **pogrebno.**

Kdo je upravičen?

Do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka so upravičene osebe, ki si same ne morejo zagotoviti materialne varnosti zaradi okoliščin, na katere same ne morejo vplivati.

Denarna socialna pomoč je namenjena zagotavljanju sredstev za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb.

Varstveni dodatek je namenjen kritju življenjskih stroškov, ki nastanejo v daljšem časovnem obdobju (stroški stanovanja itd.) in niso stroški za zadovoljevanje minimalnih življenjskih potreb.

Pravico do , ki sodita v okvir denarne socialne pomoči, ima družinski član pokojne osebe, ki je poskrbel za pogreb (pogrebno) oziroma potrebuje denarno pomoč ob smrti družinskega člana (posmrtnina). Pravico lahko uveljavlja le en družinski član pokojne osebe.

Pogoji in upravičenost

Splošni pogoj za pridobitev denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka je stalno prebivališče v Republiki Sloveniji. Do pomoči so tako upravičeni državljani Slovenije in tujci, ki imajo dovoljenje za stalno prebivanje, oboji s stalnim prebivališčem v Sloveniji, osebe na podlagi mednarodnih aktov, ki zavezujejo Slovenijo ter osebe, ki jim je priznana mednarodna zaščita in njihovi družinski člani s stalnim ali začasnim prebivališčem v Sloveniji.

Do denarne socialne pomoči so upravičene osebe, ki:

- si ne morejo preživetja zagotoviti same (z delom, pravicami iz dela ali zavarovanjem itd.);
- zase in za svoje družinske člane ne morejo zagotoviti sredstev v višini minimalnega dohodka iz razlogov, na katere niso mogle vplivati.

Do varstvenega dodatka so upravičene osebe:

- ki so trajno nezaposljive ali trajno nezmožne za delo ali ženske starejše od 63 let oziroma moški starejši od 65 let;
- ki so upravičene do denarne socialne pomoči oziroma bi lahko bile upravičene;
- katerih dohodek ne presega cenusa za varstveni dodatek (470,76 EUR).

Pravico do posmrtnine ima družinski član pokojne osebe, ki je bil na dan smrti pokojnika upravičen do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka ali njegov dohodek ne presega zakonsko določenega cenusa.

Pravico do pogrebnine ima družinski član pokojne osebe, ki je:

- poskrbel za pogreb v Sloveniji in;
- bil na dan pogreba upravičen do denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka ali njegov dohodek ne presega zakonsko določenega cenusa (606 EUR za samsko osebo ali 909 EUR za družino).

Obseg pravic in načini uveljavljanja

Denarna socialna pomoč

Višina denarne socialne pomoči je odvisna od višine dohodkov, števila družinskih članov, premoženja, prihrankov, zagotovljene oskrbe in morebitnega obstoja krivdnih razlogov.

Podrobneje na spletni strani MDDSZ.

Varstveni dodatek

Višina varstvenega dodatka se določi na podlagi istih meril, ki veljajo za ugotavljanje upravičenosti do denarne socialne pomoči in ne sme preseči višine minimalnega dohodka samske osebe ali družine.

Podrobneje na spletni strani MDDSZ.

Posmrtnina

Višina posmrtnine je določena kot znesek v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka, ki je 288,81 EUR.

Pogrebna

Višina pogrebnine je določena v najvišjem obsegu dveh osnovnih zneskov minimalnega dohodka, kar trenutno znaša 577,62 EUR, vendar ne sme presegati dejanskih stroškov pogreba.

Slovarček

- CSD – Center za socialno delo
- MDDSZ – Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Potrebni obrazci

- Enotna vloga za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev (za denarno socialno pomoč in varstveni dodatek)
- [Vloga](#) za pogrebno oziroma posmrtnino

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev

Publikacije in spletne strani Komisije:

- socialna varnost: vaše pravice kot državljan EU v tujini

Kako uveljavljam pravice?

Pravice do prejemkov za zagotavljanje minimalnih sredstev se uveljavljajo pri centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na stalno prebivališče.

Brezposelnost

Brezposelnost

To poglavje zajema **denarno nadomestilo za brezposelnost**.

Kdo je upravičen?

Do [denarnega nadomestila za brezposelnost](#) so upravičene brezposelne osebe, ki so bile obvezno zavarovane za primer brezposelnosti in so postale brezposelne brez njihove volje ali krivde.

Kdaj sem upravičen?

Do denarnega nadomestila za brezposelnost so upravičene osebe, ki so:

- bile v zadnjih 2 letih pred brezposelnostjo zavarovane najmanj 9 mesecev (oziroma najmanj 6 mesecev v zadnjih 2 letih, če so mlajše od 30 let);
- se prijavile na ZRSZ in vložile zahtevek za denarno nadomestilo v 30 dneh po nastopu brezposelnosti.

Obseg pravic in načini uveljavljanja

Denarno nadomestilo za brezposelnost prve tri mesece znaša: 80 % osnove (tj. povprečne mesečne plače, ki jo je zavarovana oseba prejela v osmih mesecih pred brezposelnostjo, vključno z nadomestilom plače, zdravstvenim zavarovanjem, zavarovanjem za družinsko varstvo, pokojninskim in invalidskim zavarovanjem), naslednjih devet mesecev: 60 %, po izteku tega obdobja, in 50 % osnove po 12 mesecih.

Nadomestilo ne sme biti nižje od 350 EUR bruto in ne višje od 892,50 EUR bruto.

Denarno nadomestilo zavarovancu pripada z naslednjim dnevom po prenehanju obveznega zavarovanja, če se je zavarovanec prijavil v evidenco brezposelnih oseb in vložil zahtevek za nadomestilo v 30 dneh po prenehanju obveznega zavarovanja.

Dolžina izplačevanja nadomestila je odvisna od dolžine predhodnega zavarovanja:

- 2 meseca za zavarovanca, ki je mlajši od 30 let in je bil v zadnjih 2 letih pred nastopom brezposelnosti zavarovan najmanj 6 mesecev;
- 3 mesece za zavarovalno dobo od 9 mesecev do 5 let;
- 6 mesecev za zavarovalno dobo od 5 do 15 let;
- 9 mesecev za zavarovalno dobo od 15 do 25 let;
- 12 mesecev za zavarovalno dobo več kot 25 let;
- 19 mesecev za zavarovalno dobo več kot 25 let (če starost zavarovanca presega 50 let) in;
- 25 mesecev za zavarovalno dobo več kot 25 let (če starost zavarovanca presega 55 let).

V času prejemanja nadomestila ZRSZ plačuje vse prispevke za socialno varnost.

Slovarček

- ZRSZ – Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje.

Potrebni obrazci

Vloga za uveljavljanje pravice do denarnega nadomestila za primer brezposelnosti.

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- relevantna zakonodaja
- podrobneje o denarnem nadomestilu za brezposelnost

Publikacije in spletne strani Komisije:

- brezposelnost in socialna varnost: vaše pravice kot državljan EU v tujini

Kako uveljavljam pravice?

Zahtevek je treba oddati na enem izmed Uradov za delo ZRSZ ali preko spletnih strani ZRSZ.

Kontaktne telefonske številke in e-poštni naslovi:

[http://www.ess.gov.si/o_zrsz/naslovi_in_uradne_ure.](http://www.ess.gov.si/o_zrsz/naslovi_in_uradne_ure)

**Predhodna
vključenost v
zavarovanje tujini se
upošteva**

Predhodna vključenost v zavarovanje tujini se lahko upošteva

To poglavje zajema bivanje v različnih državah EU in vplivu tega na pravice iz socialne varnosti.

Kdo je upravičen

Če ste se vrnili iz dela v državi EU, EGP ali Švici, bo za vas veljala zakonodaja gostujoče države in praviloma ne boste več del sistema socialne varnosti v Sloveniji.

Če ste živeli, delali ali plačevali zavarovanje v drugi državi EU, EGP ali Švici, se lahko vaši plačani prispevki upoštevajo pri določitvi vaših pravic v Sloveniji.

Kdaj sem upravičen?

Določbe EU o koordinaciji socialne varnosti se uveljavljajo za:

- dajatve za bolezen;
- dajatve za materinstvo in očetovstvo;
- poškodbe pri delu in poklicne bolezni;
- dajatve za invalidnost;
- starostne pokojnine in dajatve za predčasno upokožitev;
- dajatve za preživele družinske člane ter pomoč ob smrti;
- dajatve za brezposelnost;
- družinske dajatve.

Več v publikaciji Določbe EU o socialni varnosti: [Vaše pravice med gibanjem v Evropski uniji](#).

Obseg pravic in načini uveljavljanja

Če ste živeli v državi EU, EGP ali Švici in se vračate v Slovenijo, morate s seboj prinesiti:

- dokazilo o vaših plačanih prispevkih za socialno varnost v obliki obrazca U1 (prejšnji E301), ki ga dobite na lokalnem uradu, pristojnem za socialno varnost. Prosimo, i preverite, da ste prejeli vso potrebno dokumentacijo.

Če že prejimate denarno nadomestilo za primer brezposelnosti v državi EU, EGP ali Švici najmanj 4 mesece, lahko prejemanje nadomestila prenesete v Slovenijo za čas med tremi in šestimi meseci, ko iščete zaposlitev. S seboj morate prinesiti izpolnjen obrazec U2 (prejšnji E303).

Ob vpisu v slovenski sistem socialne varnosti boste morali navesti tudi podatke o zaposlitvi v EU:

- država zaposlitve;
- ime in naslov delodajalca;
- trajanje zaposlitve;
- vašo identifikacijsko številko v sistemu socialne varnosti.

V primeru, če boste zaprosili za kakršnekoli pravice, se bodo pri tem upoštevali tudi vaši prispevki, ki ste jih plačevali v drugi državi EU, EGP ali Švici.

Zavarovani boste tudi v primeru zamenjave delodajalca.

Slovarček

- EGP – Evropski gospodarski prostor
- EU – Evropska unija

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- vrnitev po zaposlitvi v tujini

Publikacije in spletne strani Komisije:

- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=849&langId=sl>

Kako uveljavljam pravice?

Pravice uveljavljate na naslednjih ustanovah:

- centri za socialno delo
- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije
- Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Običajno prebivališče

Običajno prebivališče

To poglavje zajema običajno prebivališče (stalno in začasno) in pravice, ki izhajajo iz tega.

Kdo je upravičen?

Običajno prebivališče v Sloveniji je lahko stalno ali začasno.

Razlika med oblikama prebivališča je upoštevanje enoletnega prebivanja na naslovu bivališča, tako dejanskega kot tudi nameravanega.

Oblika prebivališča je pomembna pri pridobivanju pravic iz socialnega varstva.

Kdaj sem upravičen?

Stalno prebivališče

Stalno prebivališče je prebivanje osebe na prijavljenem naslovu najmanj eno leto, pri čemer ima oseba namen stalnega prebivanja.

Stalno prebivališče ali spremembo le-tega je treba prijaviti na katerikoli upravni enoti ali krajevnemu uradu v Sloveniji v roku 8 dni od naselitve oziroma vročitve dovoljenja za stalno prebivanje tujca. V primeru stalne odselitve iz Slovenije morate pred odhodom odjaviti stalno prebivališče.

S spremembo naslova stalnega prebivališča morate spremeniti tudi osebne dokumente.

Prijavo stalnega prebivališča lahko opravi vsaka polnoletna oseba. V primeru otrok in poslovno nesposobnih oseb to opravijo starši ali skrbniki oziroma tisti, pri katerih stalno prebiva.

Na naslov stalnega prebivališča je vezana tudi skupna gospodinjaska skupnost, ki vpliva na določanje cenusa pri pridobivanju pravic iz socialnega sistema.

Začasno prebivališče

Začasno prebivališče je vsako začasno prebivanje (najmanj 60 dni do enega leta) osebe izven naslova stalnega prebivališča v Sloveniji. Če oseba na naslovu začasnega prebivališča prebiva več kot leto, mora obnoviti prijavo začasnega prebivališča.

Začasno prebivališče ali spremembo le-tega je treba prijaviti na katerikoli upravni enoti ali krajevnemu uradu v Sloveniji v roku 3 dni od naselitve oziroma vročitve dovoljenja za začasno prebivanje tujca ali potrdila o prijavi prebivanja v Sloveniji. V primeru odselitve z naslova začasnega prebivališča morate pred odhodom odjaviti začasno prebivališče. Začasno prebivanje izven Slovenije, ki traja več kot 3 mesece, je prav tako treba prijaviti upravni enoti ali krajevnemu uradu na območju Sloveniji.

Prijavo začasnega prebivališča lahko opravi vsaka polnoletna oseba. V primeru otrok in poslovno nesposobnih oseb to opravijo starši ali skrbniki oziroma tisti, pri katerih stalno prebiva.

Obseg pravic in načini uveljavljanja

Na stalno prebivališče so vezane naslednje pravice:

- denarna socialna pomoč;
- dodatek za pomoč in postrežbo;
- dodatek za tujo nego in pomoč;
- družinski pomočnik;
- pogrebna in posmrtnina;
- varstveni dodatek;
- institucionalno varstvo;
- družinski prejemki:
 - dodatek za nego otroka: stalno prebivališče v Sloveniji in dejansko živi v Sloveniji;

- starševski dodatek: stalno prebivališče v Sloveniji in dejansko živi v Sloveniji;
 - pomoč ob rojstvu otroka: stalno prebivališče v Sloveniji in dejansko živi v Sloveniji;
 - dodatek za veliko družino: skupno stalno prebivališče v Sloveniji in dejansko živijo v Sloveniji;
 - delno plačilo za izgubljeni dohodek: stalno prebivališče v Sloveniji in dejansko živi v Sloveniji.
- starostna pokojnina*;
 - vdovska in družinska pokojnina*;
 - pravice iz invalidskega zavarovanja*.

* - Z vidika pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja je pomemben status zavarovanca. Stalno prebivališče je izrecno določeno le za prostovoljno prijavo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter pri dodatku za pomoč in postrežbo.

Na začasno prebivališče so vezane naslednje pravice:

- družinski prejemki: otroški dodatek; prijavljeno prebivališče v Sloveniji in dejansko živi v Republiki Sloveniji;
- pravice iz starševskega varstva: pravice vezane na obračunane prispevke;
- nadomestilo za čas brezposelnosti: pravica vezana na obračunane prispevke.

Potrebni obrazci

Prijava stalnega prebivališča:

- E-vloga za potrdilo o stalnem prebivališču
- E-vloga za potrdilo o stalnem prebivališču – za drugo osebo

Odjava stalnega prebivališča:

- E-odjava stalnega prebivališča iz RS
- E-odjava stalnega prebivališča iz RS – za mladoletnega otroka in drugo osebo

Prijava začasnega prebivališča:

- E-prijava začasnega prebivališča
- E-prijava začasnega prebivališča za mladoletnika ali drugo osebo

Odjava začasnega prebivališča:

- E-odjava začasnega prebivališča
- E-odjava začasnega prebivališča za mladoletnika ali drugo osebo

Poznajte svoje pravice

Spodnje povezave, ki naštevajo vaše pravice, niso strani Evropske komisije in ne predstavljajo stališča Komisije:

- [podrobneje o prijavi in odjavi prebivališča](#)
- [Zakon o prijavi prebivališča](#)

Publikacije in spletne strani Komisije:

- [socialna varnost: vaše pravice kot državljan EU v tujini](#)

Kako uveljavljam pravice?

Prijava in odjava stalnega ali začasnega prebivališča se ureja na katerikoli upravni enoti ali krajevnem uradu v Sloveniji.

Stik z EU

Osebno

Po vsej Evropski uniji je na stotine informacijskih točk Europe Direct. Naslov najbližje lahko najdete na spletni strani: europa.eu/european-union/contact_sl

Po telefonu ali elektronski pošti

Europe Direct je služba, ki odgovarja na vaša vprašanja o Evropski uniji. Nanjo se lahko obrnete:

- s klicem na brezplačno telefonsko številko: 00 800 6 7 8 9 10 11
(nekateri ponudniki lahko klic zaračunajo),
- s klicem na navadno telefonsko številko: +32 22999696 ali
- po elektronski pošti s spletne strani: europa.eu/european-union/contact_sl

Iskanje informacij o EU

Na spletu

Informacije o Evropski uniji v vseh uradnih jezikih EU so na voljo na spletišču Europa: europa.eu/european-union/index_sl

Publikacije EU

Brezplačne in plačljive publikacije EU lahko prenesete s

publications.europa.eu/sl/publications, ali jih tam naročite. Za več izvodov brezplačnih publikacij se obrnite na Europe Direct ali najbližjo informacijsko točko (europa.eu/european-union/contact_sl).

Zakonodaja EU in drugi dokumenti

Do pravnih informacij EU, vključno z vso zakonodajo EU od leta 1952 v vseh uradnih jezikovnih različicah, lahko dostopate na spletišču EUR-Lex: eur-lex.europa.eu

Odprti podatki EU

Do podatkovnih zbirk EU lahko dostopate na portalu odprtih podatkov EU (data.europa.eu/euodp/sl).

Podatke lahko brezplačno prenesete in uporabite tudi v komercialne namene.

